

закодувати українську історію через поетичний переклад найяскравіших зразків української літератури. До подібної спроби створити проект історії України в поезії вдалася Ліна Костенко в історичних романах у віршах “Берестечко” та “Маруся Чурай”: це *інший* спосіб бачення української національної ідентичності, національної самобутності. Поетична презентація Віри Річ — це її власна інтерпретація величезних архівів, фактів і джерел, але подібний проект має на меті повернути інтерес до поезії, витворити модель України, престижну, історично свідому, самобутню. Презентація постала як поетичне відображення, яке виводить українську історію на рівень більший, ніж конкретно історичний. Поетична оболонка — це добрий спосіб сформувавши національну філософію, систему знакових рис української ідентичності. Віра Річ (яка понад двадцять років працює над перекладами Франка й Шевченка, неокласиків, шістдесятників) побачила в українській історії закономірності, розставивши власні акценти на історично-поетичному полотні. Фактично, мабуть, витворене полотно — це вже не окремі сторінки в системі цілого, а можна беззаперечно казати про міф України, модель ідентичності на тлі історії трагедій та трагічних історій, адже бачення себе з відстані чи не найліпше може вказати на сутнісні коди українства”.

В.Річ пунктиром окреслила свою працю над перекладами, зокрема з української поезії, що триває впродовж п’ятдесяти років. Зважаючи на те, що популярність поезії, на жаль, знижується, перекладачка розпочала новий проект у форматі “жива поезія” (Live poetry), в якому допомагає створена нею творча група. Саме з цією групою *В.Річ* і декламувала свої переклади (велика увага приділена поезії Т.Г.Шевченка) разом зі своїм коментарем, а згодом відповіла на запитання.

Завідувач відділу шевченкознавства *В.Смілянська* від імені шевченкознавців і всіх українців у цілому подякувала *В.Річ* за популяризацію української літератури у світі, а також представила персональну статтю про *В.Річ* до “Шевченківської енциклопедії”, що готується нині в Інституті літератури. Великий обсяг цієї статті порівняно зі статтею в “Шевченківському словнику” (1976) засвідчує плідну працю *В.Річ* за минулі тридцять років над перекладами творів Т.Г.Шевченка англійською мовою.

Зустріч було організовано за сприяння Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України та Національного університету “Києво-Могилянська академія”.

Ірина Хазіна

У ПРАГНЕННІ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ

Міжвузівський науковий семінар “Терміносистема слов’янського літературознавства” підійшов до першого ювілею з певними здобутками. В активі семінару дві зустрічі в Житомирському державному університеті ім. Івана Франка, зустріч у Волинському державному університеті ім. Лесі Українки та Тернопільському національному педагогічному університеті ім. Володимира Гнатюка. Цьогорічний етап семінару, що проходив 26–27 квітня ц. р. в Рівненському державному гуманітарному університеті та Рівненському інституті слов’янознавства Київського славістичного університету, засвідчив зростання інтересу науковців з різних куточків України до проблем термінології. У межах семінару відбулося два пленарних засідання, працювали чотири секції: “Теорія літератури”, “Генологія та поетика”, “Термінологічні проблеми історико-літературного процесу”, “Проблеми драматургічної термінології”.

На пленарних засіданнях було порушено широкий спектр питань. *З.Лановик* (Тернопіль) у доповіді “Апокаліптична література Біблії: проблеми генології та поетики” запропонувала розмежовувати “апокаліптичне” в художній літературі та Біблії: у першій ідеться лише про кінець світу, у другій маємо есхатологію, об’явлення про потойбічне. Функції та межі поняття архетипу в сучасному українському літературознавстві означувала *М.Моклиця* (Луцьк). У виступі прозвучало застереження щодо зловживання поняттям “архетип”, оскільки про архетипи в чистому вигляді можна говорити лише в казках. *Л.Зелінська* (Остріг) розглянула єврейсько-елліністичний генезис катарсису. За спостереженням дослідниці категорію “катарсис” формують три чинники — релігія, мораль, естетика, які по-різному функціонують

в умовах осідлості (грецької держави) та кочового життя (юдеї в пустелі). Проблему буття літературного твору в контексті романтичної естетики висвітлила *Н. Астрахан* (Житомир). Частковим виявом буття літературного твору були присвячені доповіді *М. Лановик* (Тернопіль) “Інтровертний” та “екстравертний” типи творчості у психоаналізі К.-Г.Юнга: до проблеми зміни та оновлення термінології на означення “класичних” понять” і *Л. Оляндер* (Луцьк) “Рецепція та інтерпретація: ієрархія їх взаємин”.

У своїй доповіді “Поетика підтексту та “підводної течії” в драматургії А.П.Чехова” *В. Удалов* (Луцьк), спинившись на перипетіях дебютної п’єси Чехова, уклав типологію підтекстів: метафора, символ; інакомовлення; зіставлення і зіткнення деталей, що творять новий образ. *В. Назарець* (Рівне) на матеріалі п’єси М.Булгакова “Майстер і Маргарита” дослідив очі як елемент поетики портрету, що формує різноманітний підтекст.

На секції “Термінологічні проблеми історико-літературного процесу” обговорення окремих питань, винесених на пленарне засідання, знайшло своє продовження у виступах *А. Базилія* (Луцьк) “Ф.М.Достоевський у рецепції та інтерпретації З.Налковської” та *О. Кирильчука* (Рівне) “Рецептивно-естетичний метод як спроба альтернативного дослідження збірки Б.-І.Антонича “Книга Лева”. Трансформації агіографічних мотивів у романі Катерини Мотрич “Ніч після сходу сонця” присвятила доповідь *Г. Онуфрик* (Івано-Франківськ). *М. Ячменьова* (Житомир) вивчала “магічний театр” як спосіб подолання комплексів у романі Германа Гессе “Степовий вовк” і романах Ю.Андруховича. Традиції давньогрецької драми в романтичній літературі аналізувала *Т. Тищенко* (Житомир). У доповіді “Генега українського поліметричного вірша” *Н. Гаврилюк* (Київ) торкнулася питання про обсяг поняття “поліметричний вірш” і його витоки в українській поезії. Опозицію нарації та маніфестації на матеріалі романів С.Жеромського “Попіл” та Л.Толстого “Війна і мир” вибудувала *В. Остапчук* (Луцьк).

Черговий етап міжвузівського наукового семінару “Терміносистема слов’янського літературознавства” засвідчив актуальність проблематики, важливість термінологічної визначеності для теорії та історії літератури, виявив перспективу подальших студій у даному напрямку.

Надія Гаврилюк

ПАМ’ЯТІ ОЛЕКСИ ТИХОГО

26 січня ц. р. у селищі Олексієво-Дружківка з нагоди 80-річчя одного із засновників Української Гельсінкської групи Олексі Тихого у дворі початкової школи №14, де він учився, а пізніше – викладав історію, відбулося відкриття стели роботи скульптора Євгена Шаповалова. Ідея зробити пам’ятник у вигляді розкритої книжки належить заслуженому вчителю України Миколі Швецю. Урочистий мітинг відкрив мер міста Дружківки Валерій Гнатенко. Серед почесних гостей – М.Горинь, В.Овсієнко, сестра О.Тихого Олександра Іванівна, член Всеукраїнського товариства “Просвіта” Василь Олексієнко, член обласного оргкомітету із святкування ювілею О.Тихого Володимир Півень, автор стели Є.Шаповалов.

Віддали шану правозахисникові, нагородженому указом Президента України В.Ющенка разом з іншими членами УГГ 9 листопада минулого року орденом “За мужність” I ступеня, Михайло Горинь, учителька школи №14 Галина Василенко – дружина Олексі Івановича та ін. У Центрі дитячої та юнацької творчості Дружківки відбувся Урок Мужності для школярів міста. У місцевому музеї представлено експозицію особистих речей О.Тихого з різних періодів життя. Була вдруге освячена о.Сергієм меморіальна дошка на стіні музею, осквернена в ніч з 21 на 22.XI.2006 р., коли Україна відзначала День пам’яті жертв Голодомору й політичних репресій. Марафонець-ветеран А.Рязанцев присвятив свій 34-й забіг (110 км) пам’яті О.Тихого, прагнучи привернути увагу земляків до світлих імен борців за Україну (як і маршрути “Герої Крут”, “Левко Лук’яненко”, “Оксана Мешко” та ін.).

Редакція “СІЧ”і віддає шану відомому правозахисникові Олексі Івановичу Тихому.

Валентина Лисенко